

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB**

DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

NA LATA 2024-2027

**PIECKI
2024**

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Pieckach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK – Gminny Ośrodek Kultury „PEGAZ”

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – Procedura „Niebieskie Karty”

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

pp. – punkty procentowe

PP – Posterunek Policji w Pieckach

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

UG – Urząd Gminy Piecki

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	1
PRZEMOC DOMOWA.....	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
FORMY PRZEMOCY.....	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY PIECKI	10
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ.....	11
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY PIECKI	16
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	16
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	21
UCZNIOWIE.....	21
DOROŚLI MIESZKAŃCY	35
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	46
ADRESACI PROGRAMU	57
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	57
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	57
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	58
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	60
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	61
SPIS RYSUNKÓW.....	61
SPIS TABEL.....	61
SPIS WYKRESÓW	62

PRZEMOC DOMOWA

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

- **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
- **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
- **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
- **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnać i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie groźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające

w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia¹. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym².

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła o 4,0% (2 602 osoby).

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia. Przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy domowej niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania, jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal próbuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%)

¹ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

² Cyberprzemoc. *Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

uważa, iż są sytuacje, kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21%.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto, zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy domowej.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające, pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy domowej lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Piecki. Istotnym elementem **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027** jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe,
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań, przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców Gminy Piecki oraz danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach.

CHARAKTERYSTYKA GMINY PIECKI

województwo
warmińsko-
mazurskie
powiat mrągowski

314,6 km²

23,8

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

-4,70

Przyrost naturalny na 1 000 ludności

DEMOGRAFIA

7 208

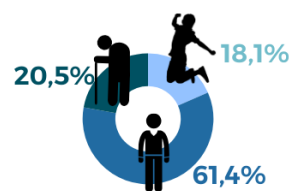
mieszkańców w 2022 roku

49,7%

50,3%

Ludność według ekonomicznych grup wieku

KULTURA

Podstawowymi jednostkami działającymi w zakresie kultury, sportu i rekreacji jest **Gminny Ośrodek Kultury "PEGAZ"** w Pieckach realizujący zadania dotyczące promowania wartości kulturowych oraz prowadzenia działań edukacyjnych. Odpowiada również za organizację wydarzeń, festynów oraz konkursów na terenie Gminy.

Instytucją uzupełniającą ofertę kulturową jest **Gminna Biblioteka Publiczna im. Ernsta Wiecherta w Pieckach wraz z Filią w Nawiadach**. Jej głównym celem jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców. Ponadto pełni funkcje o charakterze kulturowo-oświatowym, wspierając tym samym integrację lokalnej społeczności.

POMOC SPOŁECZNA

Na terenie Gminy w zakresie pomocy społecznej działają następujące jednostki organizacyjne i podmioty:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

Zespół Interdyscyplinarny

Klub Dzieciątka „Słoneczko” w Pieckach

Środowiskowy Dom Samopomocy

EDUKACJA

W 2022 na terenie Gminy działały następujące placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym była Gmina Piecki:

- Samorządowe Przedszkole "Słoneczny Zakątek" w Pieckach.
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Pieckach.

*Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2022 roku (BDL GUS)

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Piecki zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który tworzy Wójt gminy Piecki powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Wójta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
 - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
 - 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,

- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza i poradnictwo,▪ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,▪ dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych,▪ udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej,▪ organizowanie poradnictwa specjalistycznego, specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej,▪ działania interwencyjne,▪ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,▪ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych,▪ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,▪ obsługa organizacyjno-techniczna ZI,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none">Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Posterunek Policji w Pieckach	<ul style="list-style-type: none">Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">Wczesna diagnoza,przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy,uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe	<ul style="list-style-type: none">Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej,podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową,rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none">Wczesna diagnoza,uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy,udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.

Klub Dziecięcy „Słoneczko” w Pieckach	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,▪ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy,▪ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach	<ul style="list-style-type: none">▪ wczesna diagnoza,▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,▪ pomoc psychologiczna oraz terapeutyczna,▪ przekazywanie informacji i zachęcanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanym np. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,▪ udział w kampanii „Biała wstążka”,▪ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy,▪ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mrągowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,
- lokalne organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe,
- placówki oświatowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027**

współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

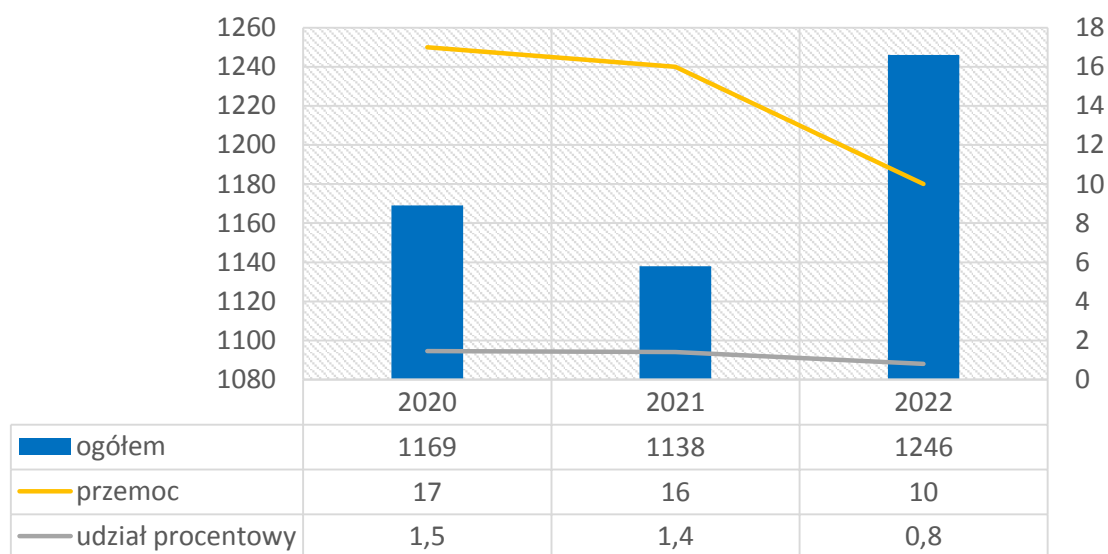

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY PIECKI

Analiza danych zastanych

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalny jest systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy: w 2020 roku było to 17 rodzin, w 2021 roku – 16, w 2022 roku – 10, natomiast w 2023 roku odnotowano wzrost liczby rodzin do 12. Analogiczne tendencje zachodzą w przypadku ich udziału procentowego w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze wsparcia GOPS: w 2020 roku wartość ta kształtowała się na poziomie 1,5%, w 2021 roku – 1,4%, w 2022 roku – 0,8%, natomiast w 2023 roku – 2,44%.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminie Piecki w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, i 2022 rok

W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej, w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze (obecnie diagnostyczno-pomocowe), powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

W ramach prac grup roboczych (diagnostyczno-pomocowych) Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 roku wobec 2 rodzin oraz w 2023 roku wobec 2 rodzin zawiadomiono Prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się fizycznego i psychicznego, co stanowi nieznaczny spadek w porównaniu do roku bazowego. Ponadto, na przestrzeni lat 2020-2021 w stosunku do 2 rodzin powiadomiono Sąd Rodzinny o potrzebie ingerencji we władzę rodzicielską, w 2022 roku dokonano tego jednokrotnie, a w 2023 roku trzykrotnie. Dostrzegalne są również wahania liczby skierowania wniosków do GKRPA: w 2020 roku było to 12 wniosków, w 2021 roku – 16, w 2022 roku – 11, natomiast w 2023 roku – 10. Grupy robocze (obecnie diagnostyczno-pomocowe) wystosowała również skierowania do specjalistów, tj. psychologa, konsultanta ds. uzależnień i współuzależnień, radcy prawnego oraz pracownika socjalnego, z czego ich największą liczbę odnotowano w 2021 roku (72), zaś najmniejszą w 2022 roku (18). W 2020 roku było to 56 skierowań, a w 2023 roku 27. Na przestrzeni analizowanych lat 34 osobom zaproponowano uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy, z czego dostrzegalna jest tendencja spadkowa: w 2020 roku było to 15 osób, w 2021 roku – 12 osób, w 2022 roku – 7 osób, natomiast w 2023 roku 10 osób. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 2. Działania grup roboczych podejmowanych na terenie gminy Piecki w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba rodzin, względem których zawiadomiono Prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się fizycznego i psychicznego	3	2	2	2
Liczba rodzin, względem których powiadomiono Sąd Rodzinny o potrzebie ingerencji we władzę rodzicielską	2	2	1	3
skierowanie wniosków do GKRPA	12	16	11	10
skierowania do specjalistów, tj. psychologa, konsultanta ds. uzależnień i współuzależnień, radcy prawnego, pracownika socjalnego	56	72	18	27
zaproponowanie uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy	15	12	7	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego na terenie gminy Piecki za lata 2020-2022 oraz dane zgromadzone z GOPS (stan na dzień 29.12.2023)

Ponadto, grupy robocze podejmowały szereg innych działań profilaktycznych oraz ukierunkowanych na minimalizowanie zjawiska przemocy domowej wśród lokalnej społeczności, w tym m.in. poprzez kierowanie dzieci na kolonie letnie, bieżące monitorowanie środowisk, w których występował problem przemocy, rozwój współpracy z asystentem rodziny, czy też organizowanie spotkań w formie konferencji grupy rodziny (spotkania z psychologiem i prawnikiem). W każdym z lat poddanych analizie, Zespół Interdyscyplinarny wraz z GOPS w Pieckach przystąpił do międzynarodowej kampanii „Biała Wstążka”, której głównym celem jest zwrócenie uwagi na temat stosowania przemocy wobec kobiet oraz podejmowania działań na rzecz jej przeciwdziałania.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2020-2022 zauważalny jest stopniowy spadek w zakresie liczby wdrożonych procedur „Niebieskie Karty”: w 2020 roku było to 19 procedur NK, w 2021 roku – 18, w 2022 roku- 10, natomiast w 2023 roku zanotowano wzrost do 13. W przypadku liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty”: w bazowym roku zakończono 10 procedur, w 2021 roku – 7, w 2022 roku – 5, natomiast w 2023 roku- 9. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Liczba wszczętych i zakończonych procedur "Niebieskie Karty" w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	19	18	10	13
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	10	7	5	9

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego na terenie gminy Piecki za lata 2020-2022 dane zgromadzone z GOPS (stan na dzień 29.12.2023)

Na podstawie danych uzyskanych od Posterunku Policji w Pieckach na przestrzeni analizowanych lat można zauważyć stopniowy spadek liczby podjętych interwencji związanych z przemocą domową, natomiast w przypadku liczby założonych „Niebieskich Kart” widoczne są wahania ich liczby: w 2021 roku było to 11 procedur NK, w roku 2022 – 15, natomiast w 2023 roku (stan na 30.11) – 13.

Tabela 4. Działalność funkcjonariuszy Posterunku Policji w Pieckach w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023 (stan na 30.11.2023 r.)
liczba interwencji Policji	115	108	91
Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez Policję	11	15	13

Źródło: dane udostępnione przez Posterunek Policji w Pieckach

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, w ramach którego mieszkańcy mogą uzyskać specjalistyczną pomoc i wsparcie zarówno w zakresie problemu uzależnienia od alkoholu, jak i zjawiska przemocy domowej. W 2022 roku z pomocy PIK skorzystało 5 osób doznających przemocy, którym udzielono 21 porad, nie odnotowano natomiast osób korzystających z poradnictwa punktu, które ją stosowały. Na przestrzeni lat dostrzegalne są znaczne wahania zarówno w zakresie liczby osób doznających przemocy, jak i udzielonych im porad, zaś największe wartości odnotowano w 2021 roku. W przypadku osób stosujących przemoc, w 2020 roku z poradnictwa PIK skorzystało 5 osób, którym udzielono 5 porad, natomiast w roku 2021 – 2 osoby z liczbą 17 porad.

Tabela 5. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba osób doznających przemocy	47	54	5	10
liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy	66	134	21	35
liczba osób stosujących przemoc	5	2	0	0
liczba udzielonych porad osobom stosującym przemoc	5	17	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok oraz dane zgromadzone z GOPS (stan na dzień 29.12.2023).

W ramach swoich działań, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie danych można dostrzec, iż w 2020 roku GKRPA prowadziła rozmowy z 17 osobami doznającymi przemocy, w 2021 roku – z 10, w 2022 roku – 1, natomiast w 2023 – z 3 osobami. Tendencja spadkowa widoczna jest również w przypadku liczby osób stosujących przemoc: w 2020 roku GKRPA kontaktowała się z 17 takimi osobami, w 2021 roku – z 16, w 2022 roku- z jedną osobą, natomiast w 2023 roku – z siedmioma osobami. Ponadto w 2020 roku prowadzono również rozmowy z 8 świadkami przemocy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy	17	10	1	3
osoby stosujące przemoc	17	16	1	7
świadkowie przemocy	8	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok, oraz dane zgromadzone z GOPS (stan na dzień 29.12.2023).

Wyniki badań ankietowych

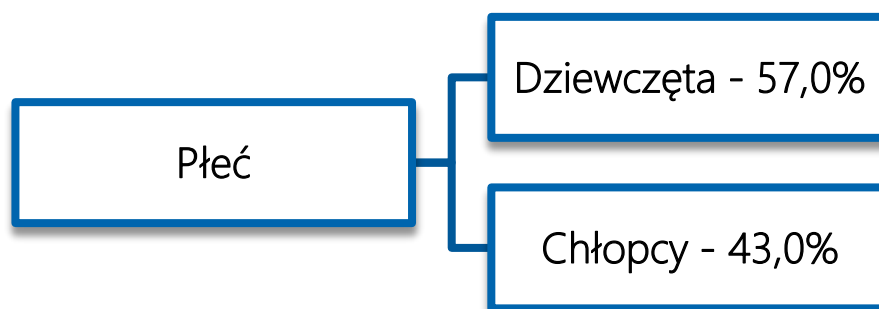
Uczniowie

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży z gminy Piecki. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z doświadczaniem przemocy domowej, doznawaniem oraz stosowaniem przemocy rówieśniczej, a także cyberprzemocy oraz poznanie opinii młodych mieszkańców Gminy na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych.

Struktura badanej próby

Uczniowie ze szkół podstawowych znajdujących się na terenie gminy Piecki wypełnili 179 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 57,0% ogółu. Chłopcy wypełnili 43,0% kwestionariuszy.

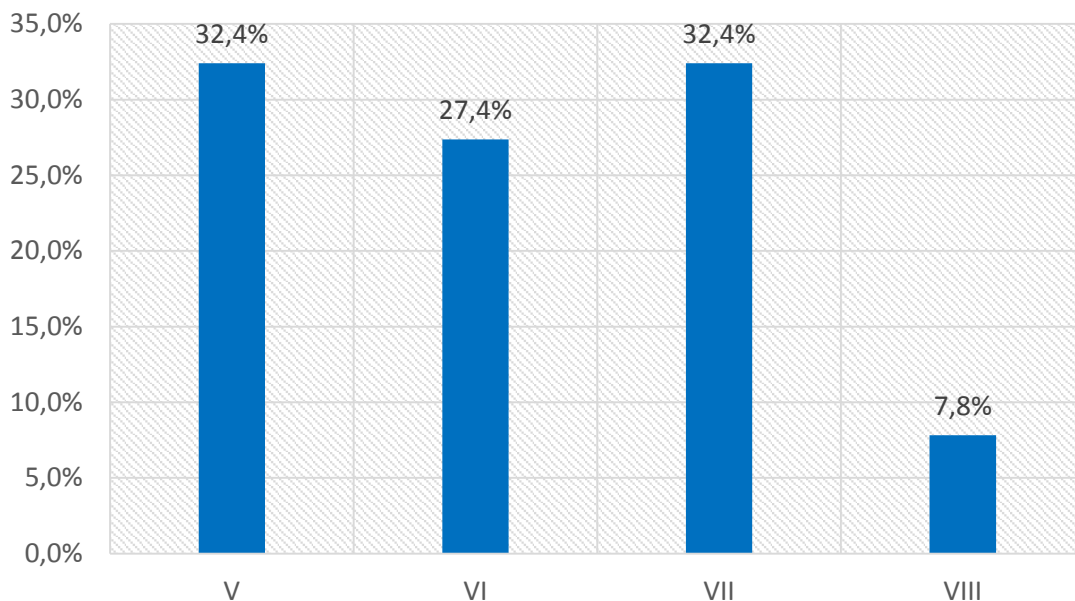
Rysunek 1. Płeć: N=179

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Największy udział w badaniu ankietowym mieli uczniowie z klas V i VII, stanowiący po 32,4% badanych. Respondenci uczęszczający do klas VI szkół podstawowych wypełnili 27,4% ankiet, natomiast przynależność do klasy VIII zadeklarowało 7,8% uczniów.

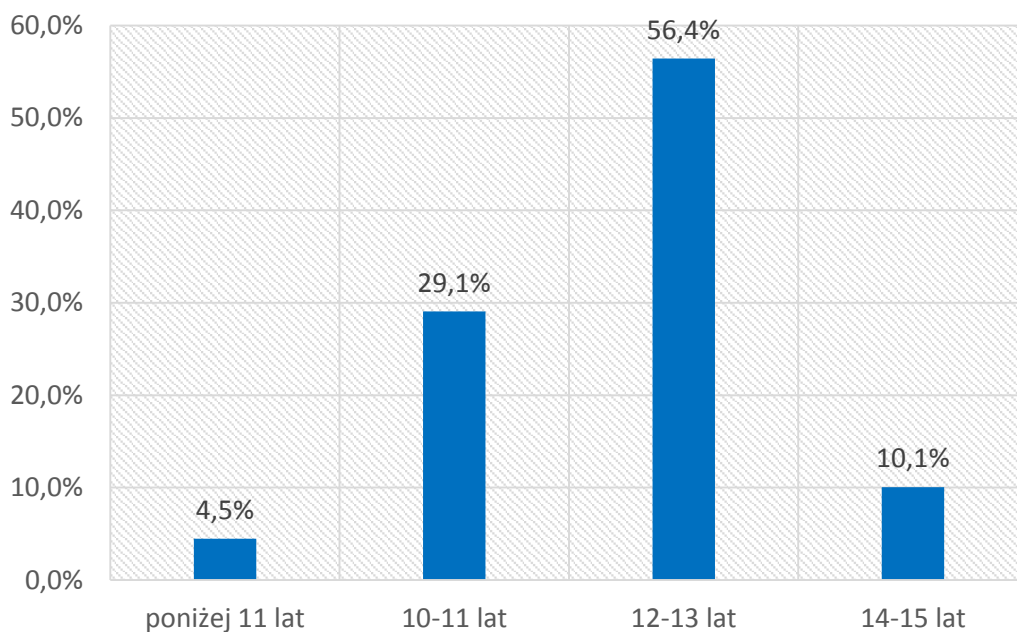

Wykres 2. Klasa: N=179

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (56,4%). 29,1% ankietowanych podało wiek 10-11 lat, natomiast 10,1% zadeklarowało wiek 14-15 lat. Najmniejszy odsetek badanych wskazał, że ma poniżej 11 lat (4,5%).

Wykres 3. Wiek: N-179

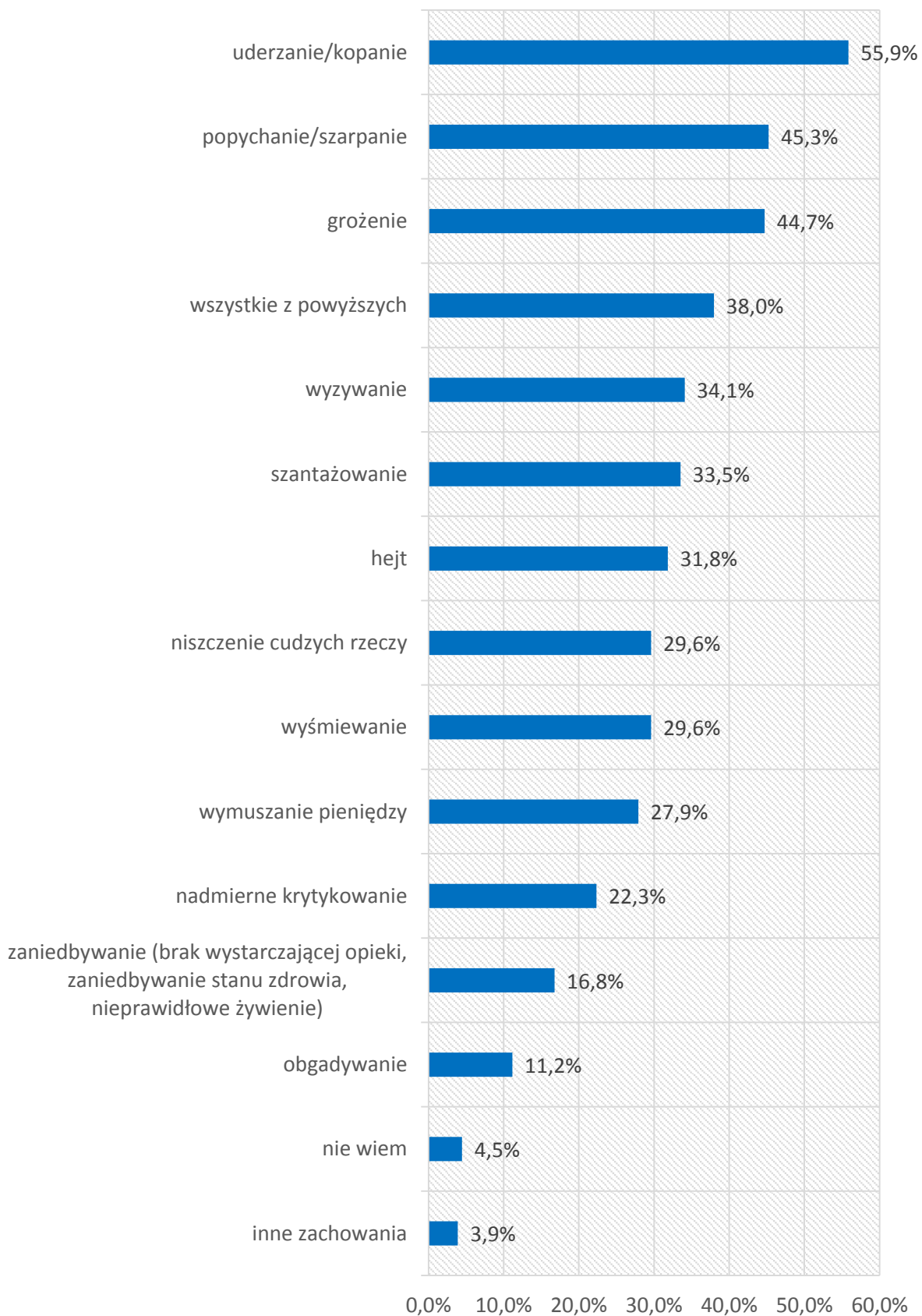

Problem przemocy

W pierwszej kolejności uczniów ze szkół zlokalizowanych w gminie Piecki zapytano o to, jakie ich zdaniem zachowania dotyczą przemocy. Ponad połowa ankietowanych zadeklarowała, iż takimi zachowaniami jest uderzanie/kopanie (55,9%), w opinii 45,3% uczniów jest to popychanie/szarpanie, zaś według 44,7% - grożenie. W dalszej kolejności wskazywano na: wyzywanie (34,1%), szantażowanie (33,5%), hejt (31,8%), niszczenie cudzych rzeczy oraz wyśmiewanie (po 29,6%), a także wymuszanie pieniędzy (27,9%). Najmniej odpowiedzi padło natomiast na: nadmierne krytykowanie (22,3%), zaniedbywanie (brak wystarczającej opieki, zaniedbywanie stanu zdrowia, nieprawidłowe żywienie) (16,8%), a także obgadywanie (11,2%). Zdaniem 38,0% respondentów wszystkie z wymienionych w kafeterii odpowiedzi są przemocą, 4,5% badanych uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie, natomiast 3,9% wskazało na inne zachowania, wskazując m.in. *wyśmiewanie, dawanie kar za oceny czy też wykręcanie rąk, bójki w toaletach i na zielonej szkole.*

Wykres 4. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=179

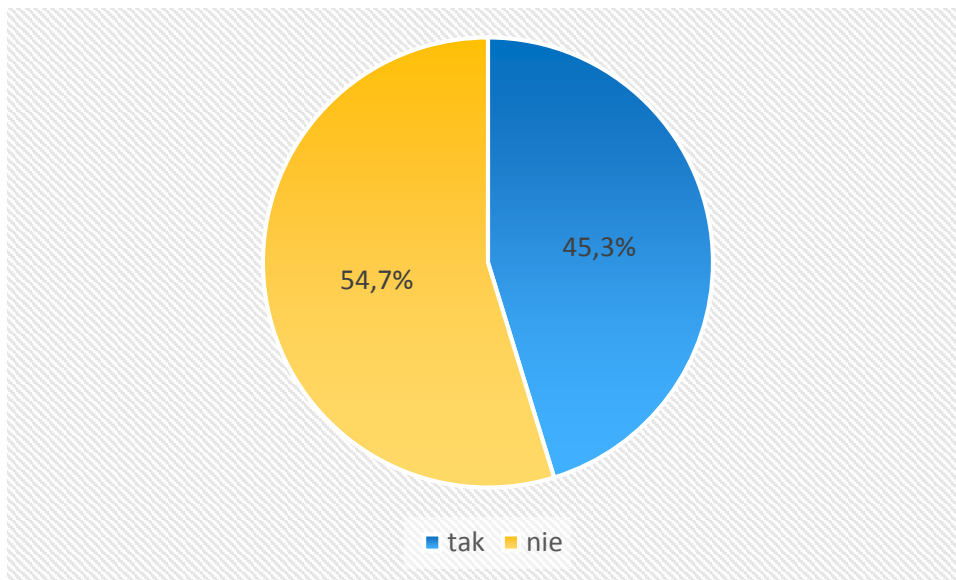

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W trakcie badania ankietowego oszacowano również skalę problemu przemocy wśród uczniów z gminy Piecki. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie pokazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przemocy doświadczyło 45,3% uczniów.

Wykres 5. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=179

W celu pogłębionej analizy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani zdecydowanie najczęściej doświadczyli przemocy ze strony uczniów ze szkoły – na tę odpowiedź wskazało 51 osób, tj. 64,6%. 15 odpowiedzi padło na rodzeństwo (19,0%), natomiast na kolegów/koleżanki spoza szkoły – 14 (17,7%). 10 osób doznało przemocy ze strony innych osób, wśród których wymieniono m.in. *nauczyciela oraz babcię* (12,7%). Doznanie przemocy ze strony mamy zadeklarowało 7 badanych (8,9%), z kolei ze strony taty – 5 osób (6,3%). 2 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=79

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie ze szkoły	64,6%	51
rodzeństwo	19,0%	15
koledzy/koleżanki spoza szkoły	17,7%	14
inne osoby	12,7%	10
mama	8,9%	7
tata	6,3%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów dotyczące rodzajów doznawanej przez nich przemocy. Przemocy psychicznej doświadczyło 54 badanych (79,4%), a przemocy fizycznej – 24 osoby (35,3%). 7 uczniów doznało przemocy seksualnej (10,3%), z kolei 3 respondentów wskazało na zaniedbanie (4,4%). To pytanie zostało ominięte przez 13 osób.

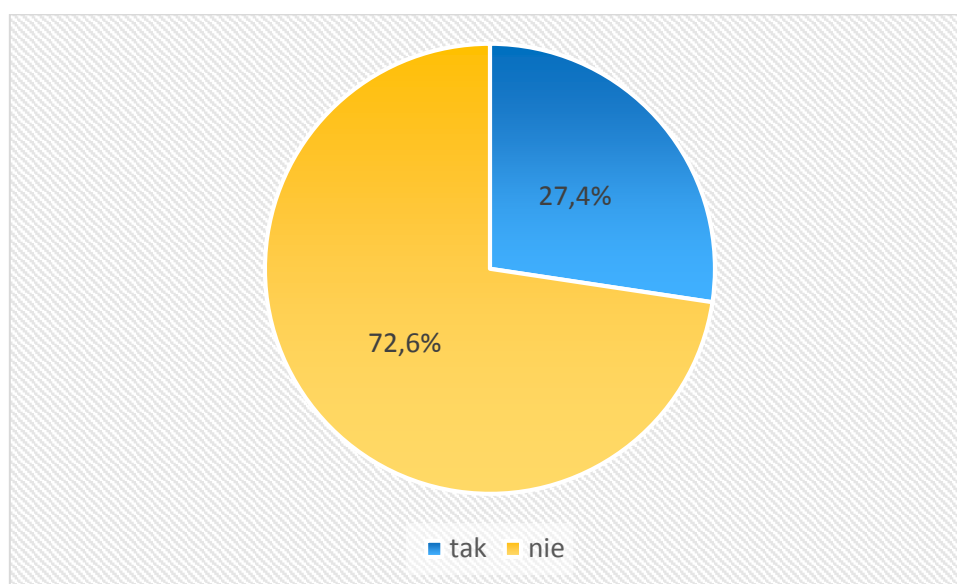
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=68

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	79,4%	54
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	35,3%	24
ktoś dotykał mnie w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	10,3%	7
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	4,4%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatniego roku doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Na to pytanie, twierdzącej odpowiedzi udzieliło 27,4% uczniów.

Wykres 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=179

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Możemy zauważyć, iż przemoc psychiczną stosowało większość uczniów dopuszczających się takich zachowań (35 osób, tj. 79,5%), a przemoc fizyczną – 15 ankietowanych (34,1%). 1 badany stosował przemoc seksualną (2,3%). 5 osób nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	79,5%	35
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am, dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	34,1%	15
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	2,3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizie poddane zostały również odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec uczniów ze szkoły – wskazało na to 29 osób, tj. 60,4%, a także wobec rodzeństwa – 17 ankietowanych, tj. 35,4%. Ponadto, co piąty respondent zadeklarował stosowanie przemocy wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły (10 osób, tj. 20,8%). Odpowiedzi uczniów padły także na inne osoby, wśród których wskazano m.in. na *przyjaciół* (3 osoby, tj. 6,3%). 1 badany nie odpowiedział na to pytanie.

Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=48

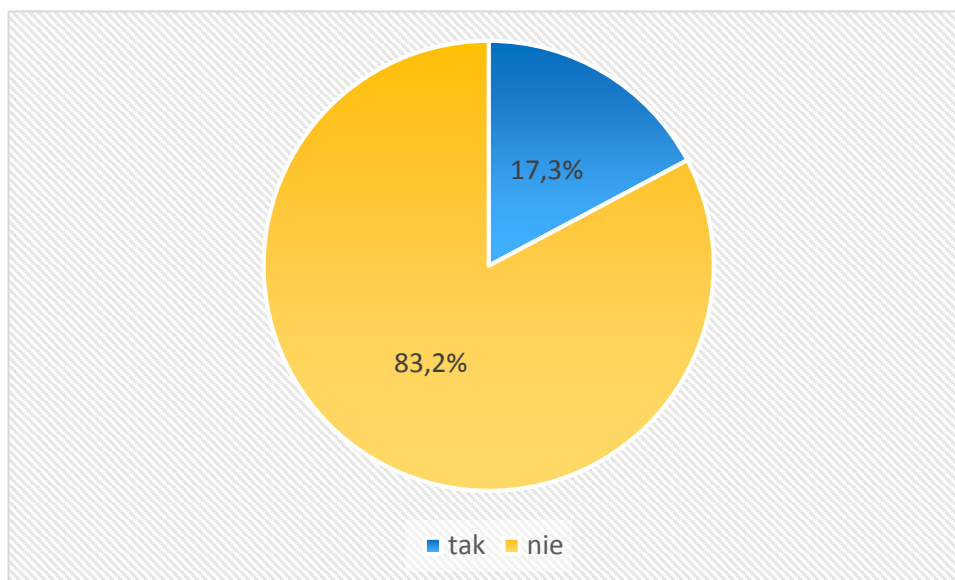
Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów ze szkoły	60,4%	29
rodzeństwa	35,4%	17
kolegów/koleżanek spoza szkoły	20,8%	10
innych osób	6,3%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli wskazać, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy byli świadkami zachowań przemocowych w swoim domu. Na podstawie przeprowadzonego badania wynika, iż 17,3% ankietowanych było świadkami przemocy domowej.

Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=179

Uczniowie, którzy udzielili twierdzącej odpowiedzi w poprzednim pytaniu, mieli możliwość określenia, kto był sprawcą przemocy w ich domu. Średnio co trzeci badany twierdzi, że sprawcami przemocy było rodzeństwo oraz inne osoby, wśród których wymieniono m.in. *babcię* oraz *przyszywanego tatę* (po 10 osób, tj. po 34,5%). Ponadto 6 respondentów wskazało na mamę (20,7%), 5 – na tatę (17,2%), natomiast 3 osoby – na dalszych członków rodziny (10,3%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 11. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=29

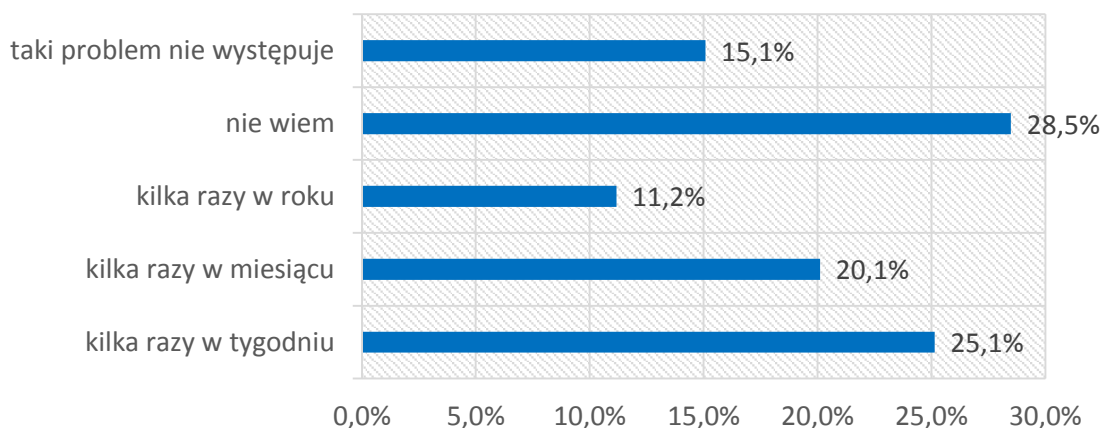
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwo	34,5%	10
inne	34,5%	10
mama	20,7%	6
tata	17,2%	5
dalsi członkowie rodziny (np. wujek, ciocia itp.)	10,3%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

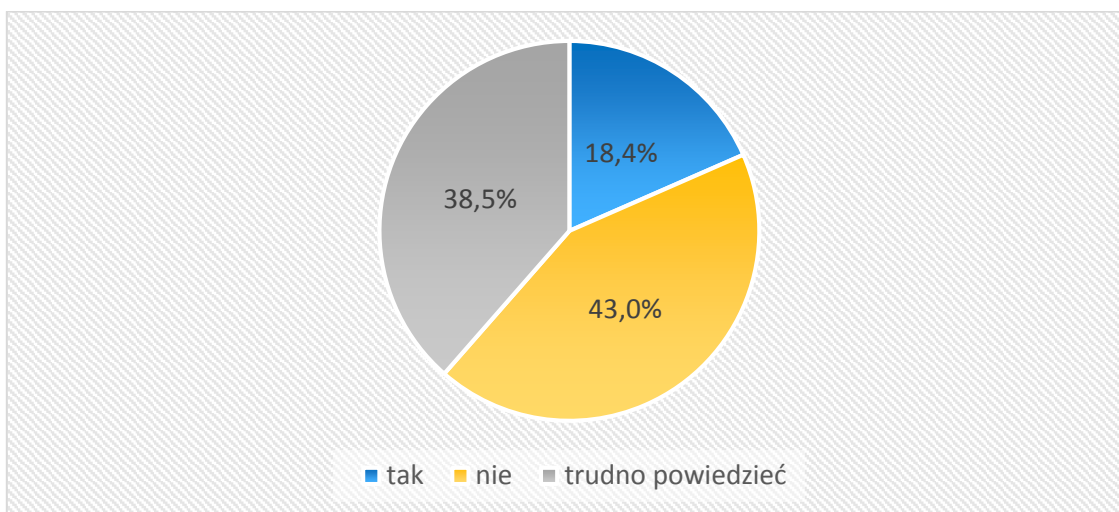
Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznała to ponad połowa badanych (56,4%). Z udzielonych odpowiedzi przez 11,2% ankietowanych wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce kilka razy w roku, według 20,1% – kilka razy w miesiącu, a zdaniem 25,1% – kilka razy w tygodniu. 28,5% respondentów zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”.

Wykres 8. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=179

W dalszej części badanych zapytano o to, czy uważają, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. gdy ktoś ich zdenerwuje). Jak wynika z zebranych danych, 18,4% badanych zgadza się z tym stwierdzeniem, a przeciwnego zdania jest 43,0% ankietowanych. Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 38,5% respondentów.

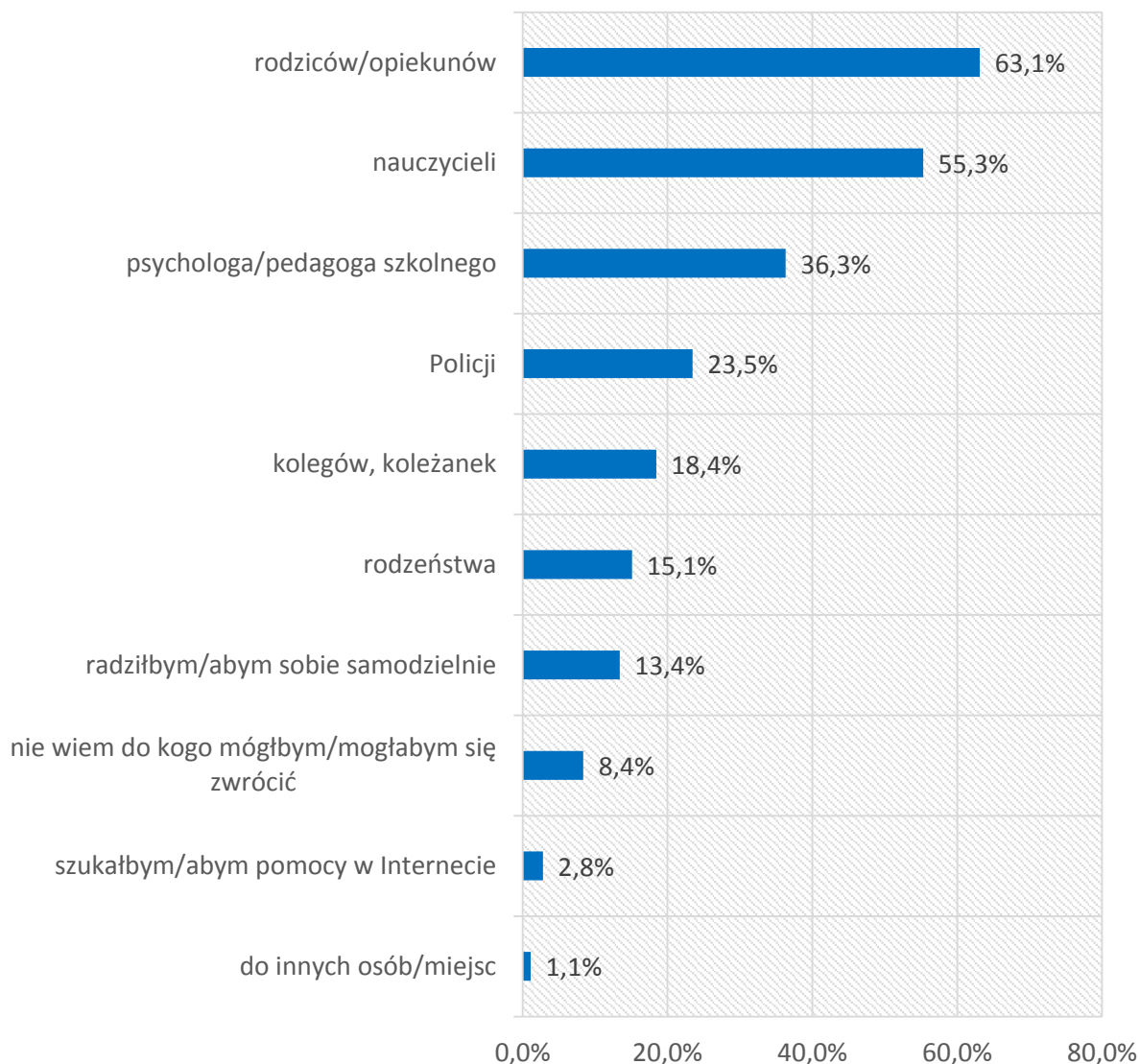
Wykres 9. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=179

W przypadku problemów związanych z przemocą, 63,1% młodych mieszkańców Gminy zwróciłoby się o pomoc do rodziców/opiekunów. Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań znaleźli się nauczyciele (55,32%), z kolei na trzecim – psycholog/pedagog szkolny (36,3%). 23,5% ankietowanych przyznało, że w razie tego typu problemów zwróciłoby się o pomoc do Policji, natomiast 18,4% – do kolegów, koleżanek. 15,1% udałoby się po pomoc do rodzeństwa, 13,4% radziłoby sobie w takich sytuacjach samodzielnie, natomiast 2,8% szukałoby pomocy w Internecie. 1,1% respondentów podało inne osoby i miejsca, takie jak: *dyrektor szkolny oraz przyjaciółka z Internetu*. Należy zwrócić uwagę, że 8,4% odpowiadających ankietowanych nie wie, do kogo mogłoby się zwrócić o pomoc.

Wykres 10. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=179

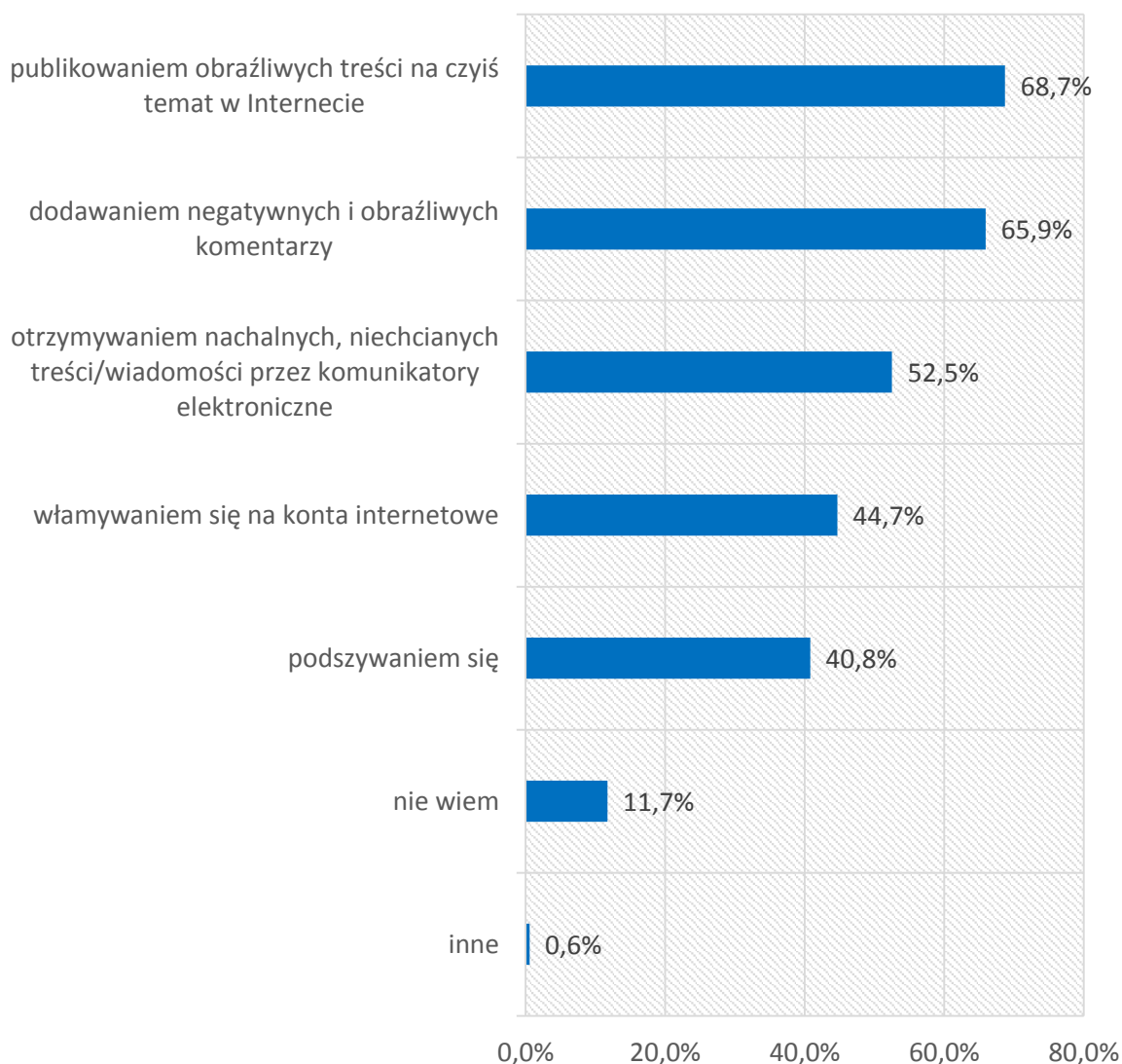

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytania zadawane respondentom dotyczyły zagadnienia cyberprzemocy. W pierwszej kolejności podjęto próbę rozpoznania z czym jest utożsamiany przez badanych ten rodzaj przemocy. Najwięcej wskazań uzyskało publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie (68,7%) oraz dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy (65,9%). 52,5% ankietowanych za cyberprzemoc uznaje otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne, 44,7% – włamywanie się na konta internetowe, 40,8% – podszywanie się, a 0,6% podało inne odpowiedzi, takie jak: *pisanie nieodpowiednich rzeczy*. Średnio co dziesiąty ankietowany uczeń nie posiada wiedzy w omawianym zakresie.

Wykres 11. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=179

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 20,9% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 5,8% ankietowanych. Część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 8,3% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 10,8% w zakresie doświadczenia jej.

Tabela 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)?
N=158

Odpowiedź	tak		nie		trudno powiedzieć	
	%	Liczba odp.	%	Liczba odp.	%	Liczba odp.
doznałem/am cyberprzemocy	20,3%	32	69,0%	109	10,8%	17
stosowałem/am cyberprzemoc	5,8%	9	85,9%	134	8,3%	13

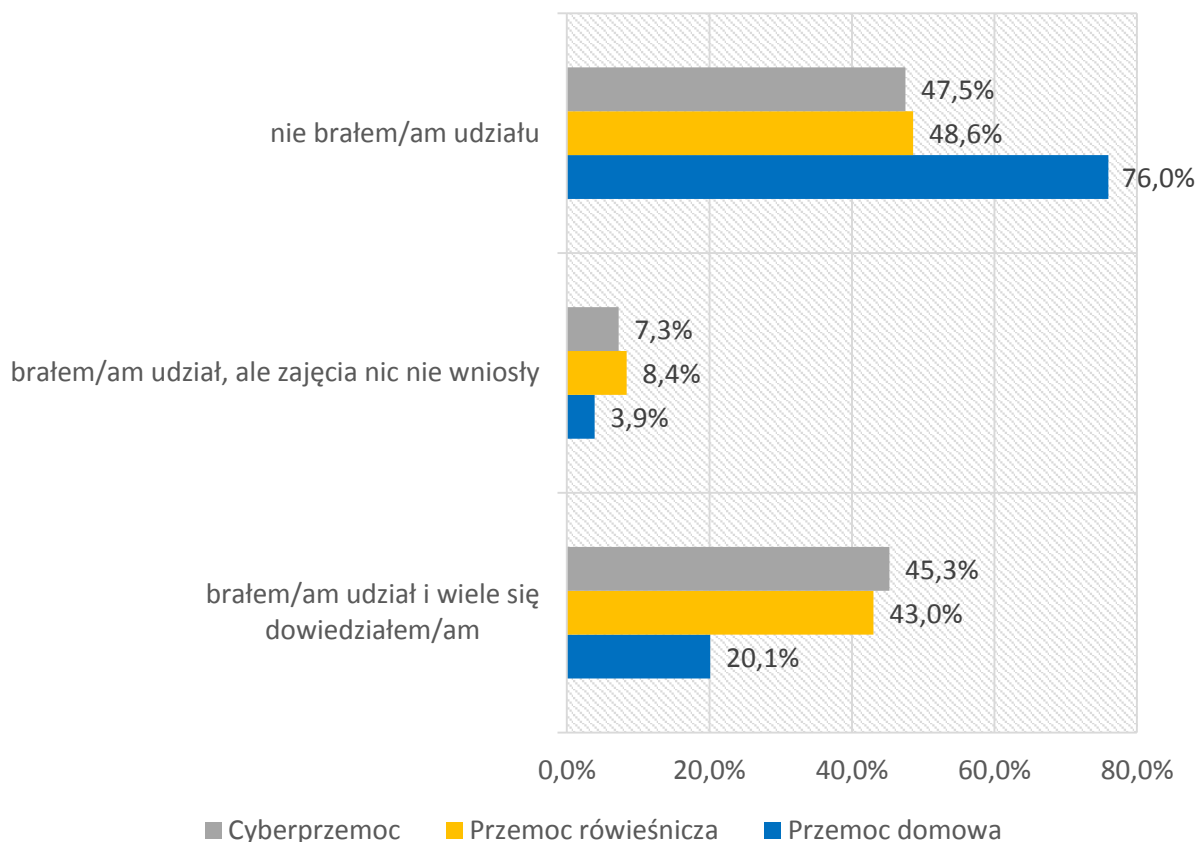
Działania profilaktyczne

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli okazję ocenić podejmowane w szkole działania profilaktyczne w ciągu ostatnich 2 lat. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

- pozytywnie zajęcia profilaktyczne z cyberprzemocy oceniło 45,3% uczniów, w zakresie przemocy rówieśniczej – 43,0%, natomiast dotyczące przemocy domowej – 20,1%;
- odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 7,3% w przypadku zajęć dotyczących cyberprzemocy, 8,4% – przemocy rówieśniczej, natomiast 3,9% odnośnie zajęć dotyczących przemocy domowej;
- brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało 47,5% w przypadku zajęć dotyczących cyberprzemocy, 48,6% – przemocy rówieśniczej, a przemocy domowej – 76,0%.

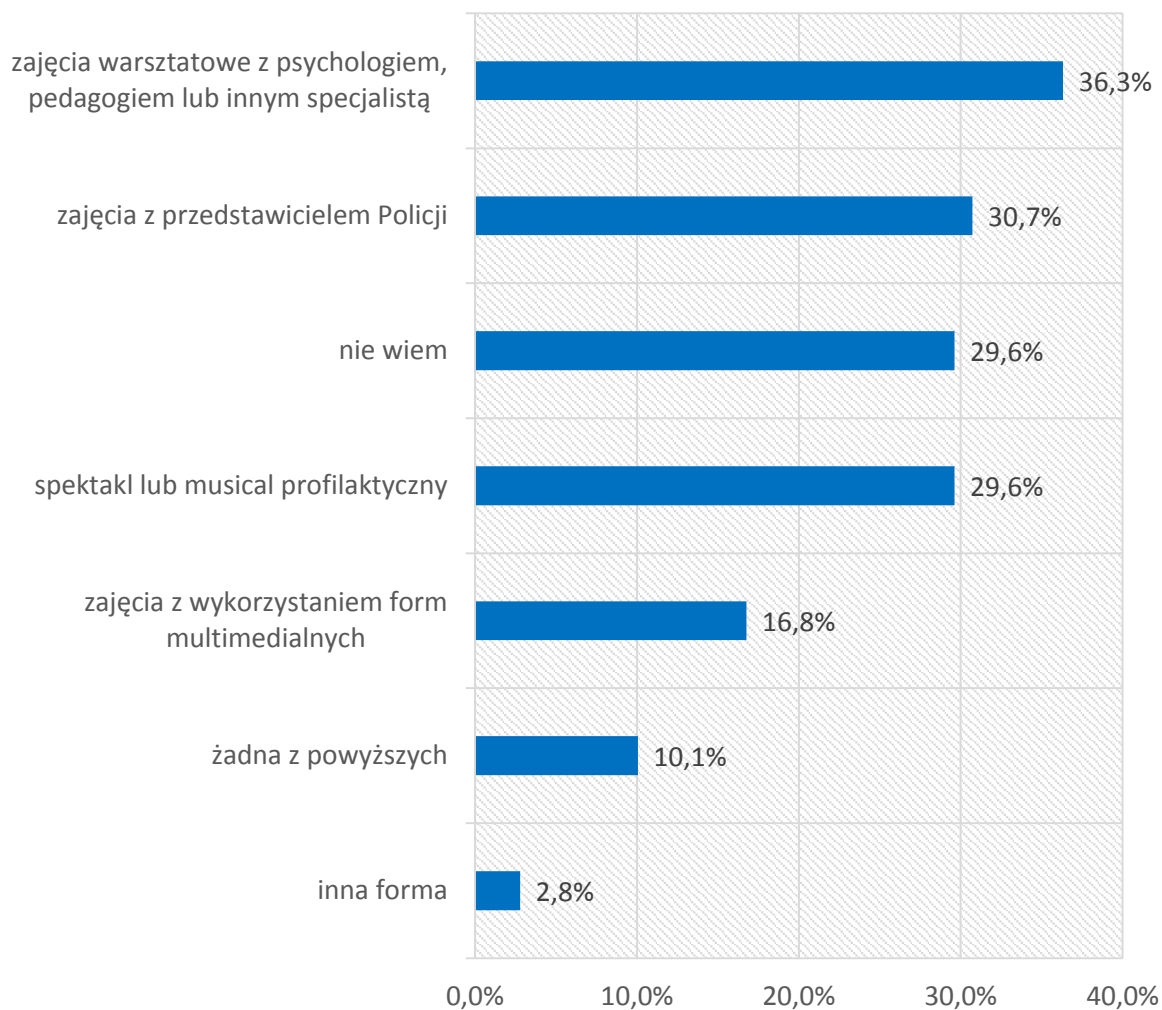
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=179

Uczniowie zostali zapytani również o to, jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest dla nich najciekawsza/najefektywniejsza. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: 36,3% uznaje za najciekawsze/najefektywniejsze zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą, z kolei 30,7% – zajęcia z przedstawicielem Policji. 29,6% odpowiedzi padło na spektakl lub musical profilaktyczny, natomiast 16,8% na zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych. 10,1% osób stwierdziło, że żadna z wymienionych form nie byłaby dla nich ciekawa/efektywna. Najniższy odsetek badanych podał inne formy zajęć profilaktycznych, tj.: *trening, granie* oraz *konkurs* (2,8%), natomiast 29,6% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 13. Jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? N=179

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

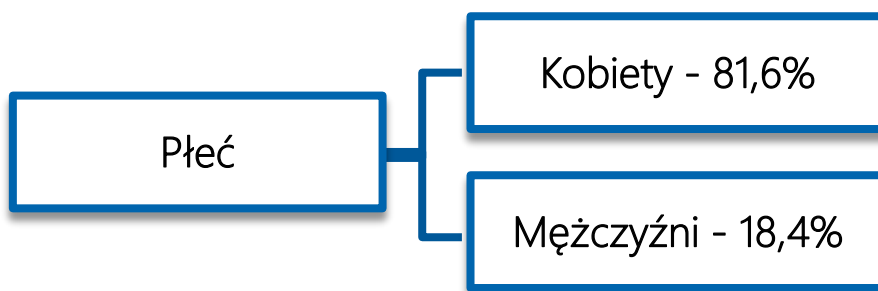
Dorośli mieszkańcy

W niniejszym rozdziale przedstawiona została skala zjawiska przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz w ich otoczeniu. Ponadto, analizie poddano ich wiedzę na temat zagadnień związanych z przemocą domową, opinię badanych względem tego zjawiska oraz ich stosunek do stosowania przemocy jako metody wychowawczej.

Struktura badanej próby

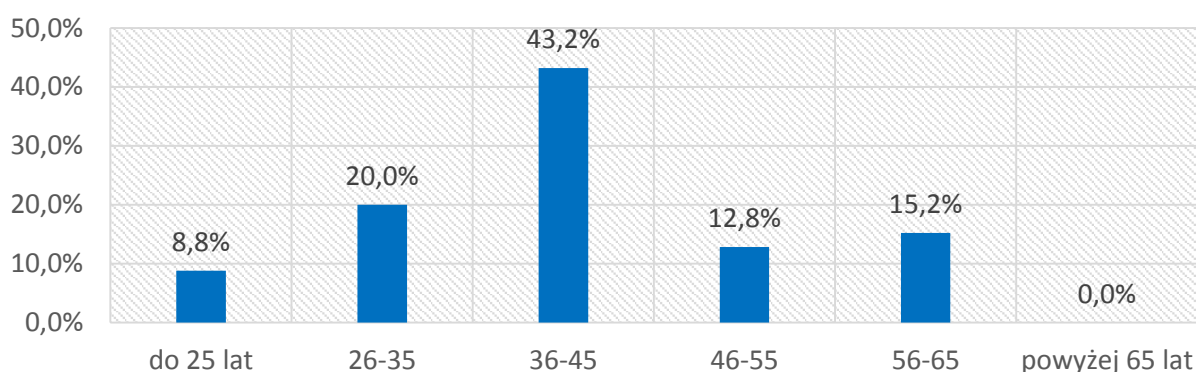
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Piecki wzięło udział 125 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 81,6% ogółu, natomiast mężczyźni przekazali pozostałe 18,4% ankiet.

Rysunek 2. Płeć: N=125

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 36-45 lat (43,2%) oraz w wieku 26-35 lat (20,0%). Mniejszą część ankiet wypełnili badani znajdujący się w przedziale wiekowym 56-65 lat (15,2%) oraz 46-55 lat (12,8%), natomiast najmniejszy udział w badaniu miały osoby do 25 roku życia (8,8%).

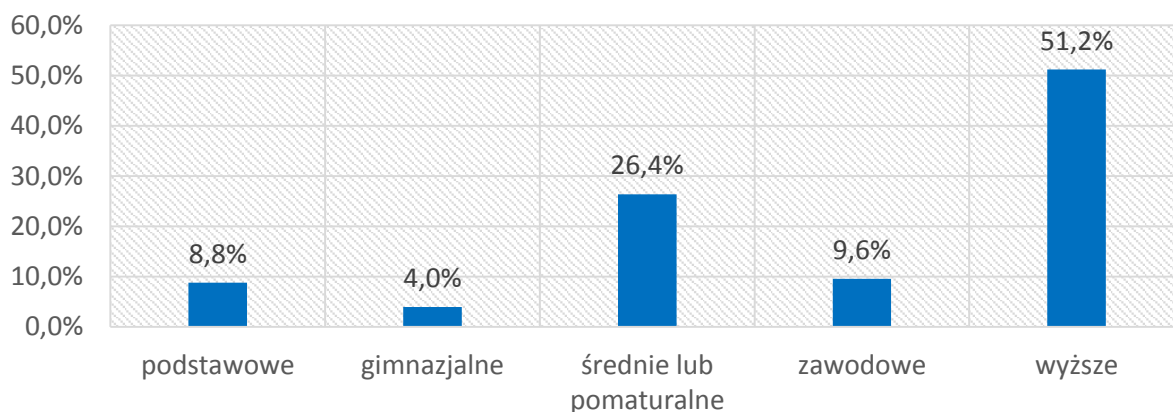
Wykres 14. Wiek: N=125

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (51,2%). 26,4% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 9,6% z wykształceniem zawodowym, 8,8% ankietowanych zakończyło swoją edukację na poziomie podstawowym, a 4,0% – gimnazjalnym.

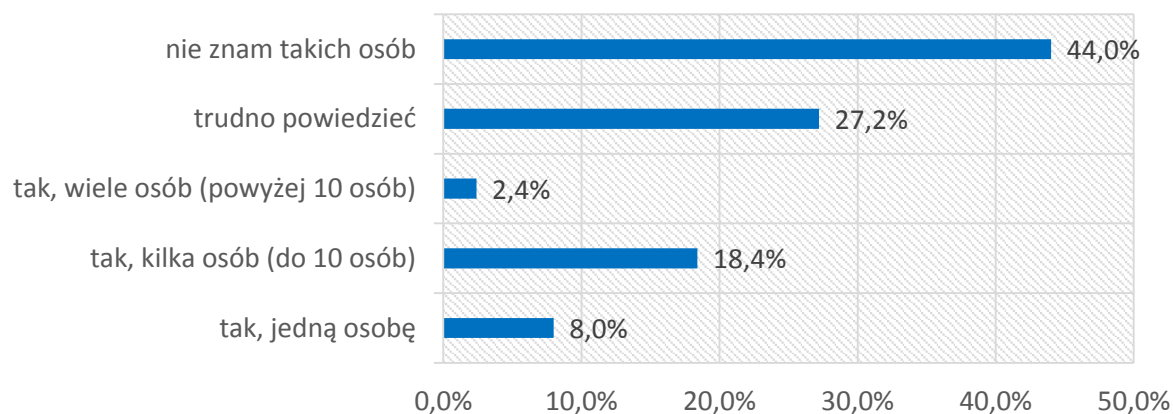
Wykres 15. Wykształcenie: N=125

Problem przemocy

Kolejna część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Piecki. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 28,8% ankietowanych. Jak wynika z odpowiedzi badanych 8,0% zna jedną taką osobę, 18,4% – kilka (do 10 osób), z kolei 2,4% deklaruje znajomość wielu takich osób (powyżej 10). 27,2% ankietowanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 16. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=125

Badani deklarujący znajomość w swoim otoczeniu osób, które doświadczają przemocy domowej, zostali zapytani o to, kim jest osoba jej doznająca. Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że są nimi osoby dorosłe mające 18-60 lat – 75,0% (27 osób). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazywał na dzieci, tj. osoby do 18 roku życia – 38,9% (14 osób) oraz osoby starsze (powyżej 60 roku życia) – 27,8% (10 osób).

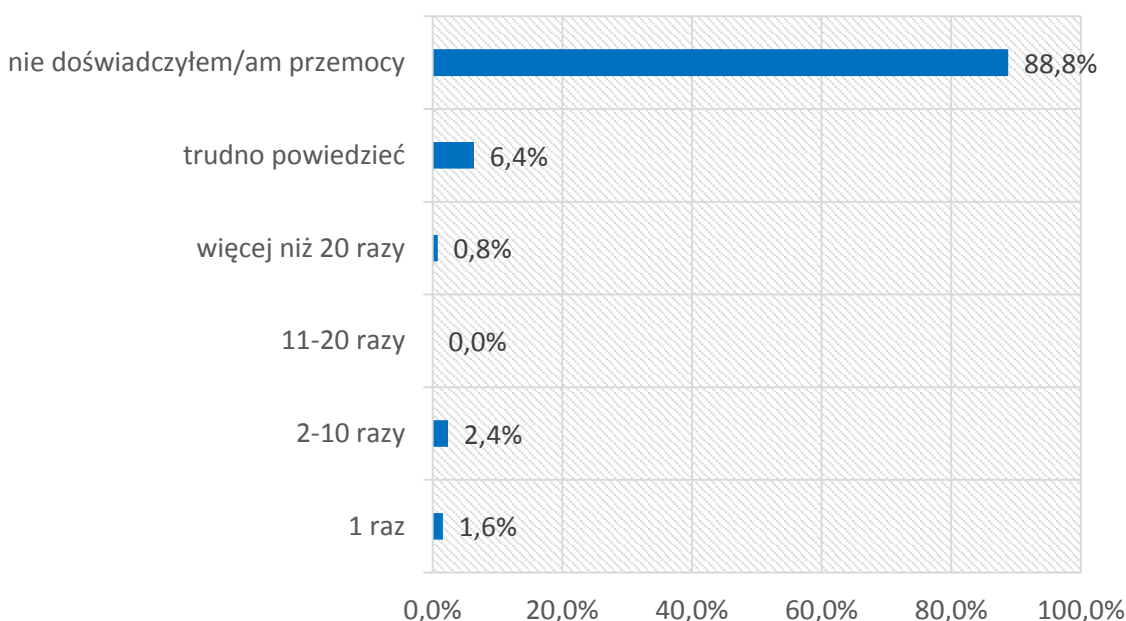
Tabela 13. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=36

Odpowiedź	%	Liczba odp.
osobą dorosłą mającą 18-60 lat	75,0%	27
dzieckiem do 18 roku życia	38,9%	14
osobą starszą (powyżej 60 roku życia)	27,8%	10

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Skala problemu przemocy w gminie Piecki została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, doznawali zjawiska przemocy domowej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie przemocy doznało 4,8% badanych, z czego 1,6% osób doznało jej jednokrotnie, 2,4% wskazało na częstotliwość 2-10 razy, a 0,8% – więcej niż 20 razy. 6,4% respondentów miało trudność w udzieleniu na to pytanie.

Wykres 17. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=125

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy w ciągu ostatniego roku, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość z nich doświadczyła przemocy psychicznej (7 osób, tj. 53,8%). 5 ankietowanych wskazało na zaniedbanie (38,5%), 2 osoby na przemoc ekonomiczną (15,4%), natomiast 1 badany na przemoc seksualną (7,7%). 2 ankietowanych nie potrafiło określić, jakiego rodzaju przemocy doznało (15,4%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	53,8%	7
zaniedbanie	38,5%	5
przemoc ekonomiczna	15,4%	2
nie wiem	15,4%	2
przemoc seksualna	7,7%	1
przemoc fizyczna	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego wykazała, że 7 ankietowanych doznało przemocy ze strony partnera/partnerki (58,3%), 3 osoby wskazały na dalszych członków rodziny (25,0%), a 2 badanych zadeklarowało doznanie przemocy ze strony partnera/partnerki (16,7%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=12

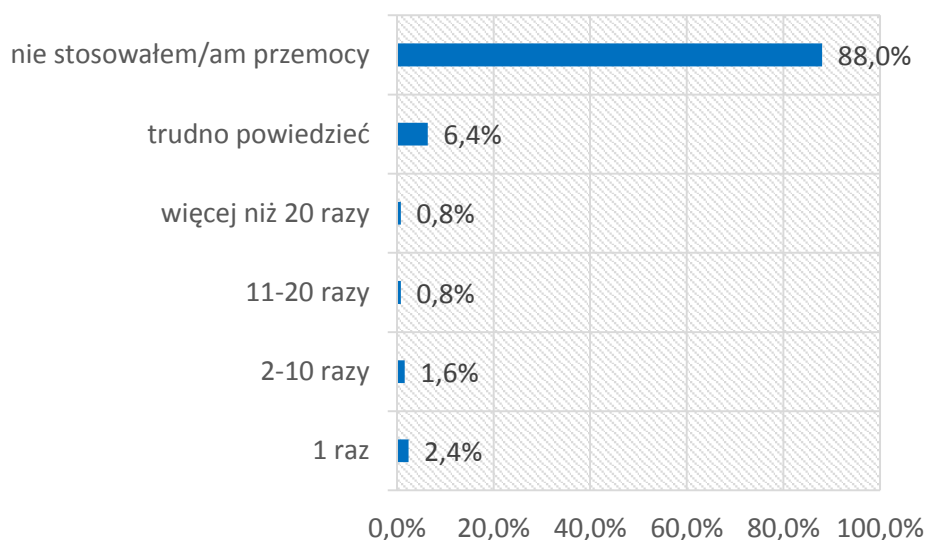
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	58,3%	7
dalsi członkowie rodziny	25,0%	3
partner/partnerka	16,7%	2
mama	0,0%	0
tata	0,0%	0
rodzeństwo	0,0%	0
dziadkowie	6,6%	0
dziecko/dzieci	3,3%	0
inne osoby	3,3%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 5,6% ankietowanych, z czego 2,4% respondentów wskazało, że miało to miejsce 1 raz, 1,6% podało częstotliwość 2-10 razy, natomiast po 0,8% – 11-20 razy oraz więcej niż 20 razy.

Wykres 18. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=125

W dalszej kolejności poproszono badanych mieszkańców o określenie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Wśród najczęstszych deklaracji znalazła się przemoc psychiczna (8 osób, tj. 57,1%), następnie zaniedbanie (5 osób, tj. 35,7%), natomiast pojedyncze wskazania padły na przemoc fizyczną i seksualną (po 7,1%). 2 osoby nie potrafiły określić rodzaju stosowanej przemocy. 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 16. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a? w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	57,1%	8
zaniedbanie	35,7%	5
nie wiem	14,3%	2
przemoc fizyczna	7,1%	1
przemoc seksualna	7,1%	1
przemoc ekonomiczna	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 6 badanych deklarujących stosowanie przemocy, kierowało ją w stronę dziecka/dzieci (40,0%), a 5 respondentów wobec męża/żony (33,3%). 4 respondentów wskazało na stosowanie jej w stosunku do partnera/partnerki (26,7%), a 2 osoby wskazały na dalszych członków rodziny (po 13,3%).

Tabela 17. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=15

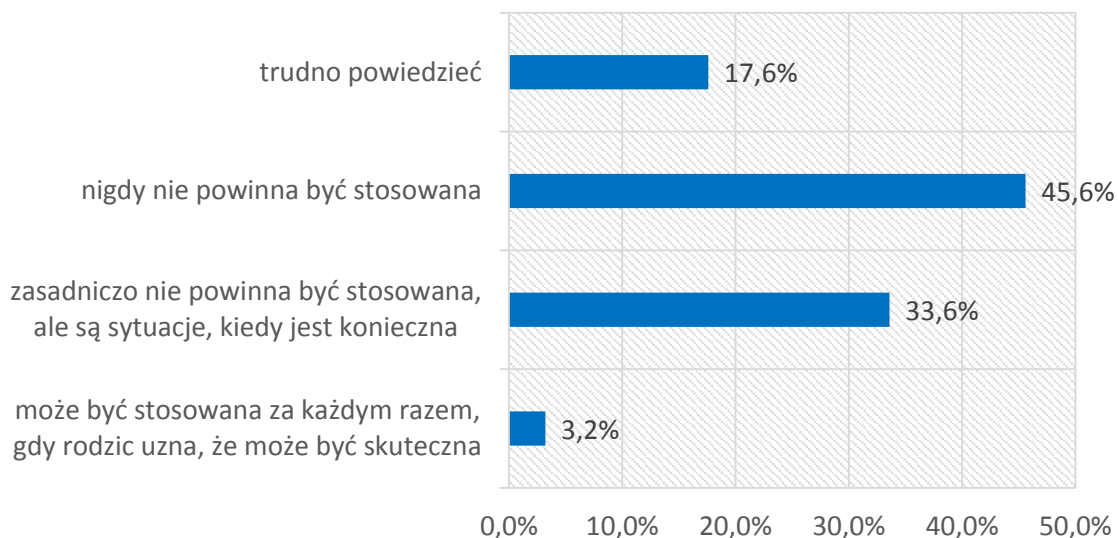
Odpowiedź	%	Liczba odp.
dziecka/dzieci	40,0%	6
męża/żony	33,3%	5
partnera/partnerki	26,7%	4
dalszych członków rodziny	13,3%	2
mamy	0,0%	0
taty	0,0%	0
rodzeństwa	0,0%	0
dziadków	0,0%	0
innych osób	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych (np. „klapsów”) w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – 3,2% badanych twierdzi, że stosowanie kar fizycznych jest metodą wychowawczą, która może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna, że może być skuteczna, natomiast co trzeci ankietowany uważa, że kary fizyczne zasadniczo nie powinny być stosowane, ale są sytuacje, kiedy są konieczne (33,6%). 45,6% mieszkańców negatywnie ocenia tego typu zachowanie, a trudności z jednoznacznym ustosunkowaniem się do tego pytania przejawiało 17,6% badanych.

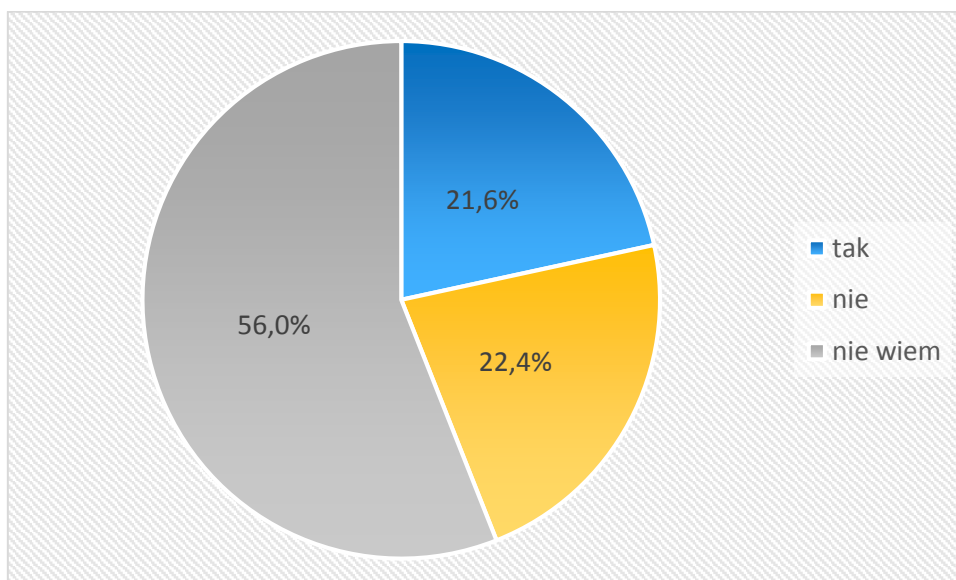

Wykres 19. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. „klapsy”) jest metodą wychowawczą, która: N=125

Dorośli mieszkańcy zostali również poproszeni o oszacowanie skali istotności problemu przemocy domowej na terenie Gminy. 56,0% ankietowanych deklaruje brak wiedzy w tym zakresie. Problem przemocy domowej jako istotny na terenie Gminy oceniło 21,6% badanych, natomiast 22,4% respondentów jest przeciwnego zdania.

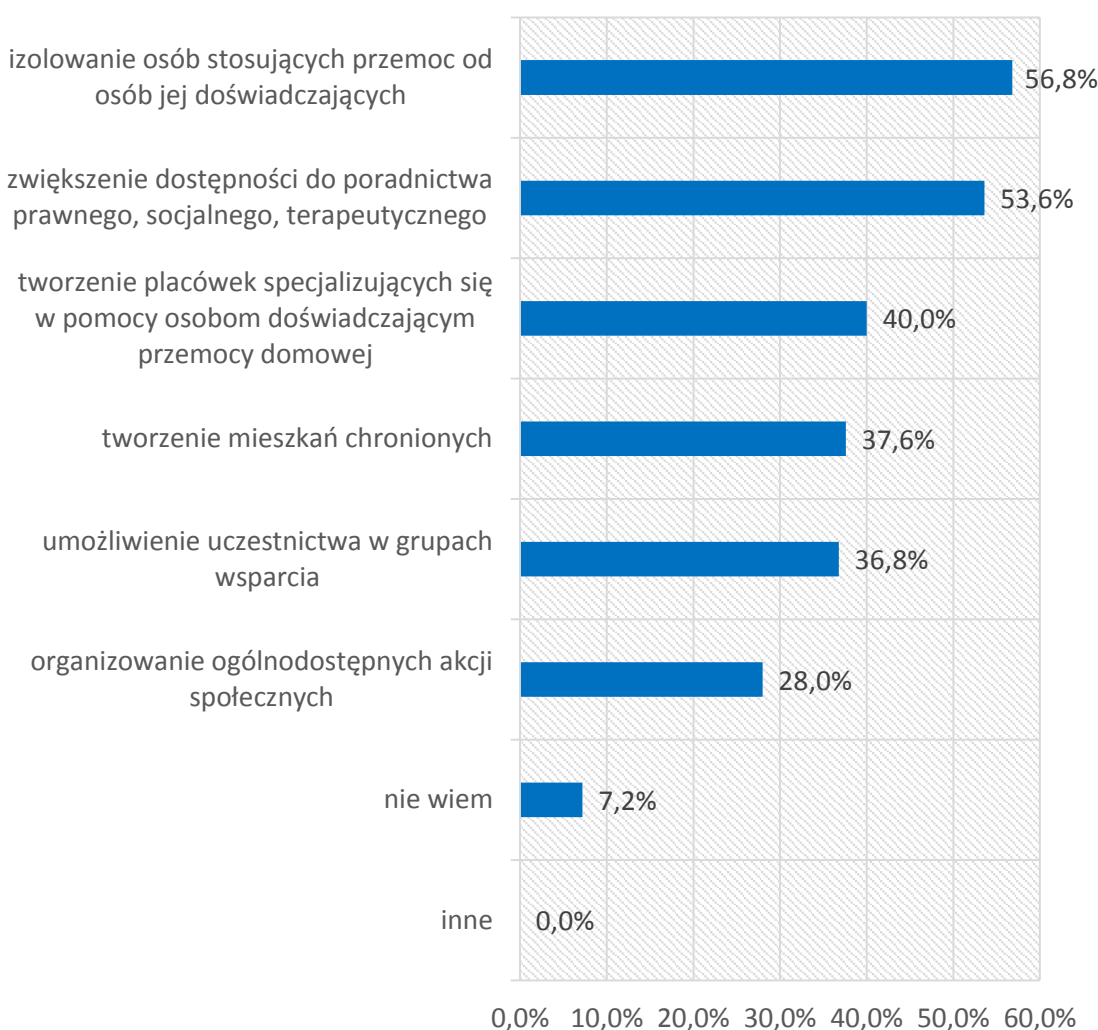
Wykres 20. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=125

Następnie dorośli mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie zadań, które w ich opinii byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej. Zebrany materiał badawczy wykazał, że za najważniejsze uznano izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających (56,8%) oraz zwiększenie dostępności do poradnictwa, zarówno prawnego, socjalnego, jak i terapeutycznego (53,6%). Ponadto 40,0% badanych jako istotne wskazał tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, 37,6% – tworzenie mieszkań chronionych, 36,8% – umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia, natomiast 28,0% ankietowanych wskazało na organizowanie ogólnodostępnych akcji. Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 7,2% respondentów.

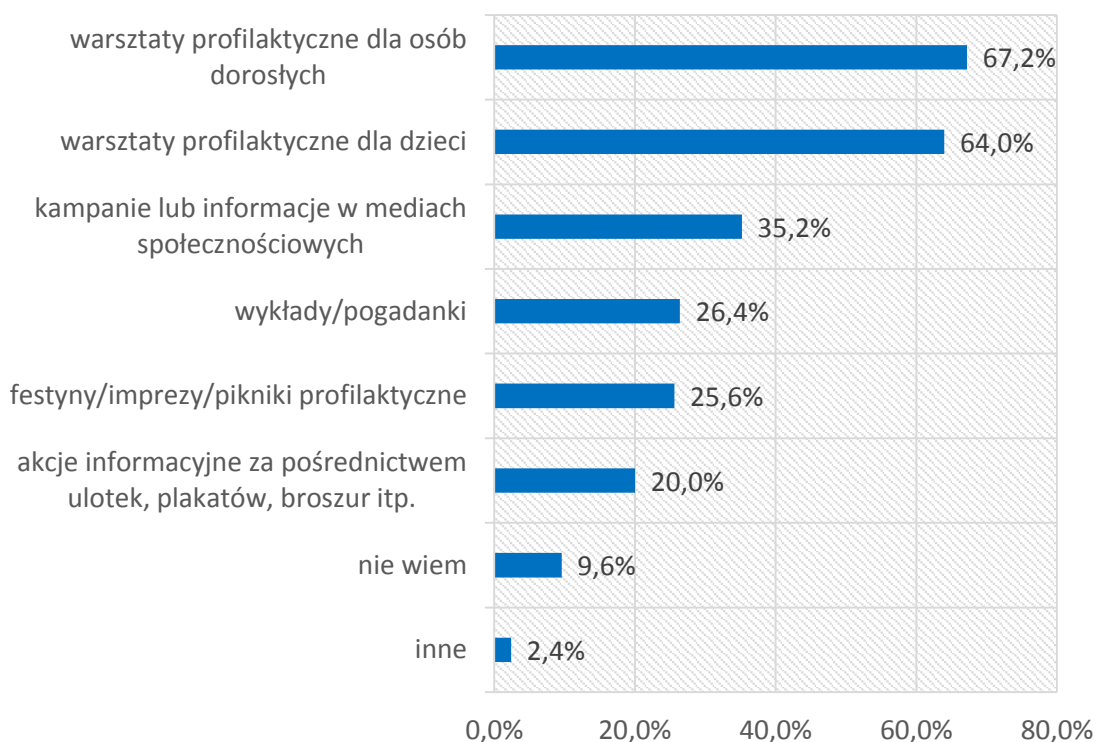
Wykres 21. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=125

W opinii większości mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym najlepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy przyniosą warsztaty profilaktyczne, zarówno te skierowane do osób dorosłych (67,2%), jak i dzieci (64,0%). Równie istotne wydaje się być organizowanie kampanii lub zamieszczanie informacji w mediach społecznościowych (35,2%) oraz wykładów/pogadank (26,4%). Średnio co czwarty respondent wskazał na oraz organizowanie festynów, imprez i pikników profilaktycznych (25,6%), a co piąty – prowadzenie akcji informacyjnych za pośrednictwem ulotek, plakatów broszur itp. (20,0%). 2,4% ankietowanych wyróżniło inne formy działań, wśród których wskazano na *wsparcie psychologiczne oraz bezpłatne zajęcia sportowe dla dzieci, bezpłatne zajęcia dla dorosłych np. fitness, nauka tańca itp.* Blisko co dziesiąty uczestnik badania nie posiada wiedzy w tym zakresie (9,6%).

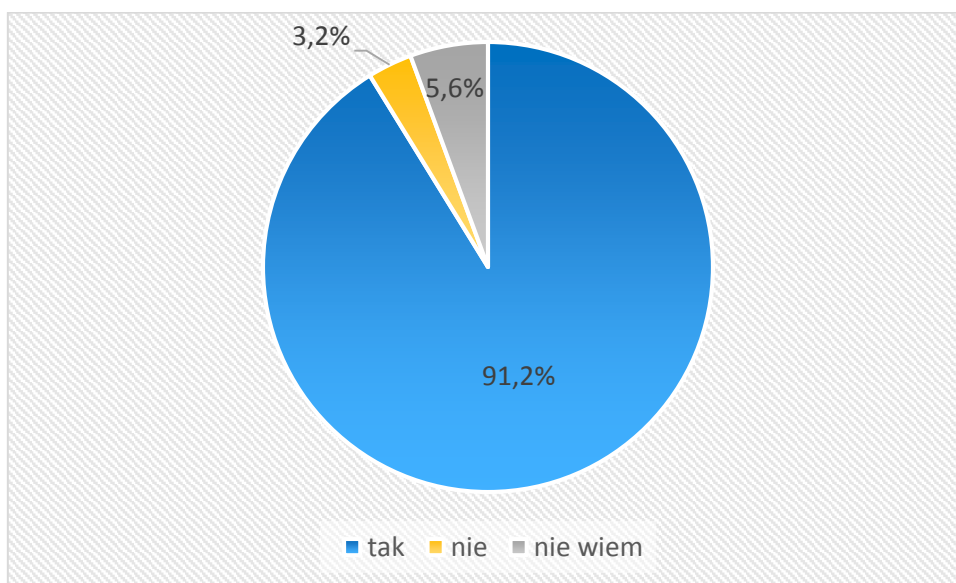
Wykres 22. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=125

Ankietowani wyrazili także swoją opinie na temat tego, czy uważają przemoc domową za przestępstwo. Zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco na to pytanie (91,2%), natomiast zaprzeczyło temu 3,2% osób, a 5,6% respondentów nie wyraziło jednoznacznej opinii i zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”.

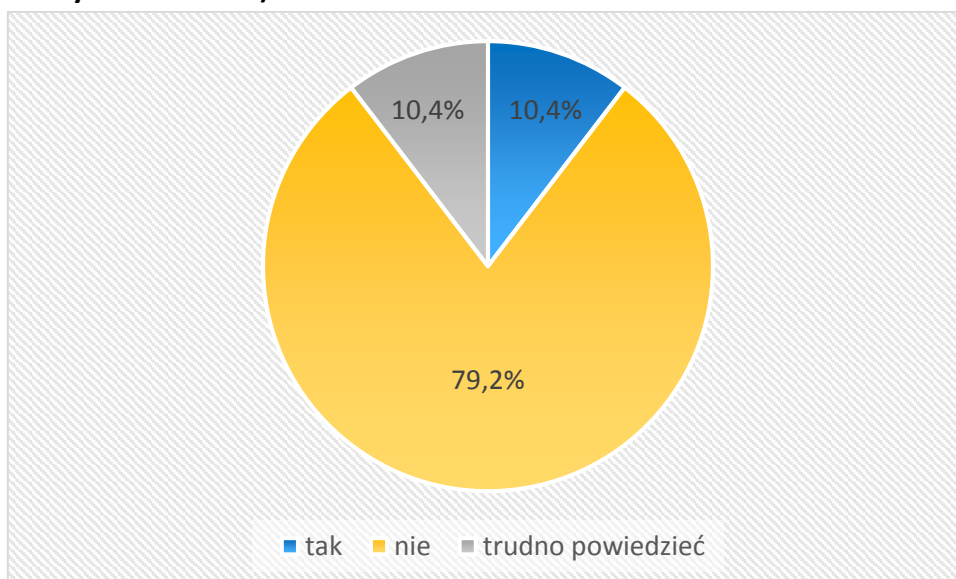
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa to przestępstwo? N=125

Cyberprzemoc

Kolejne pytania dotyczyły doznawania cyberprzemocy przez mieszkańców Gminy. Jak wynika z uzyskanych danych, tego rodzaju przemocy doświadczyło w ciągu ostatnich 12 miesięcy 10,4% badanych, a kolejne 10,4% respondentów nie potrafiło jednoznacznie określić, czy doświadczyło cyberprzemocy.

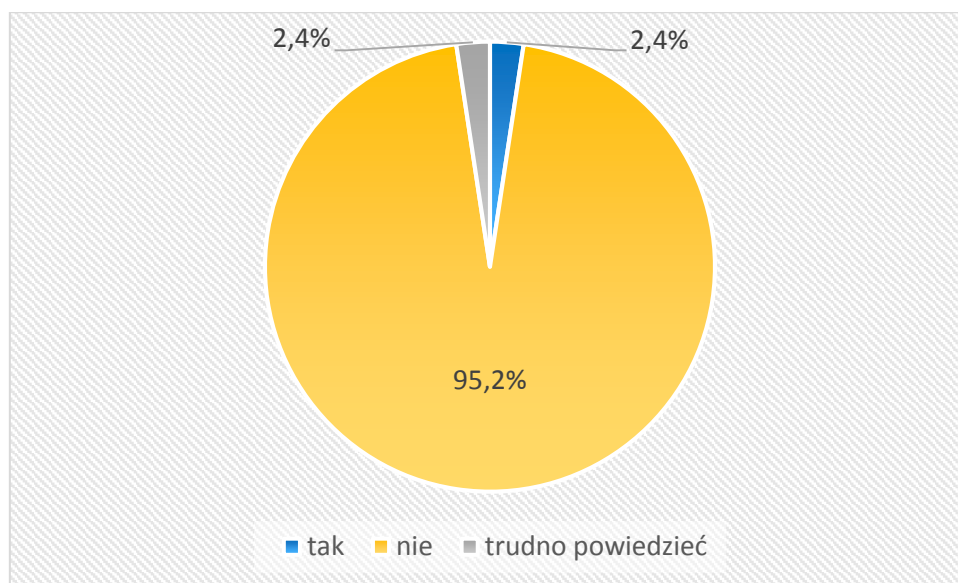
Wykres 24. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=125

Ostatnie z pytań zadanych dorosłym mieszkańcom Gminy było analogiczne do poprzedniego, natomiast tym razem dotyczyło stosowania cyberprzemocy przez respondentów w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Do stosowania przemocy w tym czasie przyznało się 2,4% ankietowanych, a kolejne 2,4% osób miało trudności w określeniu swojego stanowiska w tej sprawie i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Przeważająca większość badanych zadeklarowała, że nie stosowała cyberprzemocy w omawianym czasie (95,2%).

Wykres 25. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=125

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Piecki poprzez realizowanie działań profilaktycznych i wspieranie lokalnego systemu pomocy, zapewniając wysoki poziom usług pomocowych dla mieszkańców Gminy.

Cel ten będzie realizowany w następujących obszarach:

01

Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

02

Ochrona, pomoc i wsparcie osób doświadczających przemocy domowej

03

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

04

Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom.	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.	ZI, UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe.
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	Liczba działań podjętych w celu rozpowszechnienia informacji.	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Organizowanie, prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, GBP, GOK, placówki oświatowe.
4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów.	UG, PP, GKRPA, NGO, GBP, GOK, placówki oświatowe.

5.	Budowa świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjno-profilaktycznych, organizację pogadarek oraz zamieszczanie informacji w mediach lokalnych itp.	Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych. Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, kościoły.
6.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego.	UG, NGO, GBP, GOK, placówki oświatowe.
7.	Wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	Liczba zrealizowanych programów.	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe.
8.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez systematyczne przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	GOPS, UG, placówki oświatowe.
9.	Prowadzenie poradnictwa, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne ukierunkowane na wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	UG, GOPS, placówki oświatowe.

	stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	Liczba osób, którym udzielono porad.	
10.	Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez NGO.	Liczba zrealizowanych działań.	UG, NGO.
11.	Współpraca z mediami oraz sektorem NGO w celu upowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy.	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych.	UG, GOPS, NGO, media.

2. Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia.	ZI, GOPS, PCPR, UG.
2.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy.	ZI, GKRPA, GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa.	
3.	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową.	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	GOPS.
4.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba rozpoczętych/zakończonych procedur.	ZI, GKRPA, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
		Liczba rodzin objętych procedurą.	
5.	Wsparcie socjalne rodzin, w których występuje problem przemocy domowej.	Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną.	GOPS, NGO.
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS.

7.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR, GOPS.
8.	Kontynuowanie działalności PKI w zakresie wsparcia osób uwikłanych w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny.	Liczba osób objętych wsparciem PKI.	GKRPA, PKI, UG.
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych.	ZI, GOPS.
10.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje nt. istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych.	UG, GOPS.
11.	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba utworzonych w danym roku placówek świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej. Liczba podpisanych porozumień, umów.	UG.

12.	Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	UG, NGO.
13.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.	Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych/grupowych.	UG, GOPS, placówki oświatowe.
14.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba opracowanych/zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej.	UG, NGO.
15.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej.	UG, NGO.
16.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych.	Liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.	UG.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w Programie. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”.	ZI, PP.
2.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób, które podjęły udział w Programie.	GKRPA, GOPS, ZI.
3.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową.	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.	ZI.
4.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	Liczba interwencji związanych z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową.	PP.

5.	Podjęmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.	ZI, PP.
6.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Liczba przekazanych informatorów.	UG, PP.
7.	Podjęmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	ZI, PP.
8.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, jednostki prokuratury.
9.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych i/lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	Liczba programów edukacyjnych i/lub wspierających realizowanych w Gminie.	UG, GOPS, NGO.

4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Przeprowadzanie szkoleń/ seminariów/konferencji dla pracowników instytucji i organizacji o tematyce udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba zorganizowanych szkoleń/seminariów/konferencji.	ZI, GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu.	ZI, GOPS, PP, NGO.
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach.	ZI, GOPS, PP, NGO.
		Liczba przeprowadzonych szkoleń.	
4.	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych.	UG, GOPS, PP, NGO.

5.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa i grup wsparcia.	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.	UG, GOPS, PP, NGO.
6.	Organizowanie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba przeprowadzonych superwizji.	ZI, GOPS, GKRPA, PP, placówki ochrony zdrowia, PCPR.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Piecki, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 zakłada:

- zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027** finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu GOPS, budżetu Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach. Za koordynowanie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 odpowiedzialny jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 18. Harmonogram wdrażania Programu.

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Piecki o przyjęciu do realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027”.	I kwartał 2024 r.
etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem.	I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2027 r.
etap III	Monitoring.	corocznie w okresie od 2024 r. do 2027 r.
etap IV	Ewaluacja Programu.	I kwartał 2028 r.

Źródło: Opracowanie własne.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, stosujące ją oraz jej świadków. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Piecki stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doznających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Płeć: N=179	21
Rysunek 2. Płeć: N=125	35

Spis tabel

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.....	12
Tabela 2. Działania grup roboczych podejmowanych na terenie gminy Piecki w latach 2020-2022.....	17
Tabela 3. Liczba wszczętych i zakończonych procedur "Niebieskie Karty" w latach 2020-2022	19
Tabela 4. Działalność funkcjonariuszy Posterunku Policji w Pieckach w latach 2021-2023	19
Tabela 5. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2022.....	20
Tabela 6. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022.....	20
Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=79	25
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=68.....	26
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=44.....	27
Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=48.....	27
Tabela 11. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=29.....	28
Tabela 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=158	32
Tabela 13. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=36	37
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=13 .	38
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=12	38
Tabela 16. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a? w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=14	39
Tabela 17. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=15	40
Tabela 18. Harmonogram wdrażania Programu.	59

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminie Piecki w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	16
Wykres 2. Klasa: N=179	22
Wykres 3. Wiek: N=179.....	22
Wykres 4. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=179	24
Wykres 5. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=17925	
Wykres 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=179	26
Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=179	28
Wykres 8. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=179	29
Wykres 9. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=179	29
Wykres 10. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=179.....	30
Wykres 11. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=179	31
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=179... 33	
Wykres 13. Jaka forma zajęć profilaktycznych w zakresie przemocy jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? N=179.....	34
Wykres 14. Wiek: N=125	35
Wykres 15. Wykształcenie: N=125	36
Wykres 16. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=125	36
Wykres 17. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=125.....	37
Wykres 18. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=125.....	39
Wykres 19. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. „klaps”) jest metodą wychowawczą, która: N=125	41
Wykres 20. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=125	41
Wykres 21. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=125	42
Wykres 22. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=125 43	
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa to przestępstwo? N=125.....	44

Wykres 24. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=125	44
Wykres 25. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=125	45